

«تحولات نرخ ارز، بدهی‌های خارجی و بازرگانی خارجی در آبان‌ماه ۱۴۰۱ و تحولات موازنه پرداخت‌های خارجی طی شش‌ماهه نخست سال جاری»

➤ نرخ ارز

در آبان‌ماه ۱۴۰۱ هر دلار آمریکا در بازار غیررسمی با نرخ متوسط ۳۳۱,۱ هزار ریال معامله شد که نسبت به مهرماه ۵,۳ درصد افزایش نشان می‌دهد. افزایش ماهانه نرخ ارز در آبان‌ماه سال جاری را می‌توان متأثر از عوامل انتظاری و بروز شوک‌های موقتی و گذرا دانست. تحولات اخیر نرخ ارز در حالی است که وضعیت منابع و مصارف ارزی کشور (به عنوان عوامل بنیادین موثر بر نرخ ارز) طی این دوره از شرایط نسبتاً مطلوبی برخوردار بوده و بانک مرکزی در جهت تحقق ثبات و آرامش بازار ارز، به اجرای سیاست‌ها و اقداماتی در راستای تسهیل و تنوع‌بخشی به تامین به‌موقع ارز مورد نیاز واردات، پاسخگویی به تقاضای احتیاطی خرد افراد و مداخلات به‌موقع و مناسب در حاشیه بازار و پی‌گیری مداوم سیاست‌های معطوف به برگشت ارز به چرخه اقتصادی کشور، پرداخته است.

➤ بدهی‌های خارجی (تعهدات بالفعل)

مانده بدهی‌های خارجی کشور در پایان آبان‌ماه ۱۴۰۱ حدود ۶,۴ میلیارد دلار بود که در مقایسه با پایان اسفندماه سال ۱۴۰۰، معادل ۲۵,۹ درصد کاهش نشان می‌دهد. از این میزان بدهی، ۲۷,۲ درصد (معادل ۱,۷ میلیارد دلار) به بدهی‌های کوتاه‌مدت و ۷۲,۸ درصد (معادل ۴,۷ میلیارد دلار) به بدهی‌های بلندمدت اختصاص داشت. بدین ترتیب، در پایان آبان‌ماه سال جاری نسبت به پایان اسفندماه سال ۱۴۰۰، سهم بدهی‌های کوتاه‌مدت از کل بدهی‌های خارجی کشور، ۱,۶ واحد درصد کاهش یافت.

➤ بازرگانی خارجی

بر اساس آمار بازرگانی خارجی گمرکی، در هشت‌ماهه سال ۱۴۰۱، ارزش صادرات و واردات گمرکی به ترتیب، ۳۲,۴ و ۳۷,۱ میلیارد دلار بود که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل به ترتیب، ۴,۴ و ۱۵,۳ درصد افزایش نشان می‌دهند. یکی از مهم‌ترین دلایل افزایش عملکرد ارزش صادرات و واردات گمرکی طی این دوره، افزایش قیمت جهانی کالاهای اولیه^۱ در بازارهای جهانی بوده است. در همین رابطه، طی دوره اشاره شده، ارزش هر تن کالای صادراتی و وارداتی به ترتیب، ۲۴,۳ و ۳۱,۶ درصد افزایش یافت. همچنین طی هشت‌ماهه سال جاری، وزن صادرات و واردات گمرکی به ترتیب، ۷۰,۴ و ۲۳,۴ میلیون تن بود که نسبت به دوره مشابه سال قبل به ترتیب، ۱۶,۰ و ۱۲,۴ درصد کاهش نشان می‌دهند.

➤ موازنه پرداخت‌ها

بر اساس برآوردهای مقدماتی، در شش‌ماهه نخست سال ۱۴۰۱ حساب جاری تراز پرداخت‌های خارجی کشور از مازاد ۱۳,۴ میلیارد دلار برخوردار بود که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، ۱۲۲,۹ درصد افزایش نشان می‌دهد. طی همین دوره، مازاد حساب کالا با افزایش ۱۰۶,۳ درصدی به ۱۶,۷ میلیارد دلار و کسری حساب خدمات با افزایش ۵۳,۸

^۱ مطابق با تعریف آنکتاد، بر مبنای طبقه‌بندی SITC، کالاهای اولیه شامل گروه کالاهای مواد غذایی و حیوانات زنده، نوشیدنی‌ها و تنباکو، مواد خام و غیرخوراکی به استثنای مواد سوختی، مواد معدنی، سوخت، مواد روغنی و مواد مربوط به آن، روغن‌های گیاهی و حیوانی و فلزات غیرآهنی است.

درصدی به ۳,۴ میلیارد دلار رسید. افزایش قیمت‌های جهانی نفت و کالاهای اولیه، مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر افزایش عملکرد صادرات و واردات کالا و رشد مبادلات تجاری و افزایش تردهای فرامرزی کالا و مسافر، مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر رشد صادرات و واردات خدمات طی این دوره بوده است. طی شش‌ماهه نخست سال ۱۴۰۱، حساب سرمایه، حدود ۱۲,۸ میلیارد دلار بدهکار گردید که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل، ۱۰۲,۷ درصد افزایش نشان می‌دهد. پرداخت‌های حساب سرمایه و نیز افزایش خالص مطالبات اشخاص و نهادهای مقیم از دنیای خارج علت منفی شدن خالص حساب مالی و سرمایه می‌باشد.